

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРИКЛАДНА ТЕОРІЯ ЕРГОТЕРАПІЇ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)
спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія
спеціалізація: 227.2 Ерготерапія
освітньо-професійна програма: Ерготерапія
код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЕТ 1
мова навчання: українська

Розробники:

Шевчук Юлія Володимирівна, викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії, julkashevchuk@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на отримання теоретичних знань про основи ерготерапії; знайомство з основними поняттями і термінами, що застосуються в ерготерапії; розумінням ерготерапевтичного процесу, аналізу виконання заняттєвої активності та створення заняттєвого профілю; знань про основні моделі та рамки практики, які використовуються в ерготерапії; знань про професійне (клінічне) мислення ерготерапевта. Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС. Основні теми: основи ерготерапії; основні поняття та терміни, історія, філософські принципи та цінності ерготерапії; процес ерготерапії; взаємозв'язок «особа-заняття-середовище»; основні моделі ерготерапії; рамки практики, що застосовуються в ерготерапії; професійне міркування та його види. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Abstract of the discipline. The discipline focuses on theoretical knowledge of the basics of ergotherapy; finding with basic concepts and terms that use in ergotherapy; investigated ergotherapeutic process, analysis of occupational performance and creation of occupational profile; knowledge of the basic models and frame of practice used in ergotherapy; knowledge of the professional (clinical) reasoning of the ergotherapist. The volume of discipline is three ECTS credits. Main topics: basics of ergotherapy: basic concepts and terms, history, philosophical principles and values of ergotherapy; the process of ergotherapy; relations “person-occupation-environment”; main models of ergotherapy; practice frames of practice of ergotherapy; professional reasoning and its types. The final evaluation is based on the results of current control and exam.

Мета навчальної дисципліни – отримання теоретичних знань про базові поняття ерготерапії, моделі та рамки практики, що застосовуються в ерготерапії, види професійного міркування.

Обсяг навчальної дисципліни – 4 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	20	0	20	0	80	120

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Біомеханіка», «Основи медичних знань», «Науково-доказова

практична діяльність у фізичній терапії та ерготерапії», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього			
л.		прак.	с. р.					
Тема 1. Поняття «ерготерапія». Історія розвитку. Філософські припущення та ключові цінності.	14	4	2	8				
Тема 2. Основні поняття та терміни ерготерапії.	22	4	2	16				
Тема 3. Процес ерготерапії. Заннятевий аналіз.	14	4	2	8				
Тема 4. Теорія практики ерготерапії.	14	4	2	8				
Тема 5. Основні моделі ерготерапії, орієнтовані на клієнта.	28		8	20				
Тема 6. Рамки практики в ерготерапії	22	4	2	16				
Тема 7. Професійне мислення.	6		2	4				
Всього годин:	120	20	20	80				

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Поняття «ерготерапія». Історія розвитку. Філософські припущення та ключові цінності професії.

Поняття «ерготерапія». Історія розвитку ерготерапії: від практичного відкриття до розуміння концепції. Філософські припущення професії та ключові цінності ерготерапії. Місце та роль ерготерапевта в реабілітаційному процесі. Сфери діяльності ерготерапевта. Розвиток ерготерапії в світі. Соціально-економічні та політичні чинники впливу на розвиток ерготерапії. Основні виклики професії зараз.

Тема 2. Основні поняття та терміни ерготерапії.

Заняття (заняттєва активність) як ключовий чинник ерготерапії. Основні припущення щодо заняття. Діяльність, заняття, завдання: основні відмінності. Характеристика заняття: що може означати «заняття» для кожного із нас. Види занять. Баланс занять. Заняття і здоров'я. Заняття та благополуччя. Зв'язок творчості і заняття.

Поняття «особа». Виконавчі уміння та навички - ключові характеристики особи для участі у занятті.

Контексти та середовища. Вимоги до заняття. Виконавчі моделі. Виконання заняття і модель процесу заняттєвої активності. Залучення до заняття з метою підтримки участі в контексті.

Тема 3. Процес ерготерапії. Заняттєвий аналіз.

Аналіз виконання заняттєвої активності та створення заняттєвого профілю. План втручання. Впровадження плану втручання. Оцінка плану втручання та його перегляд. Результати.

Тема 4. Теорія практики ерготерапії.

Чому важливо знати про теорію ерготерапії. Природа та роль концептуальних моделей практики ерготерапії. Медична модель. Підхід, орієнтований на клієнта. Принципи практики, орієнтованої на клієнта. Фокус роботи ерготерапевта. Міжнародний класифікатор функціонування. Основні моделі ерготерапії, орієнтовані на клієнта – загальна характеристика.

Тема 5. Основні моделі ерготерапії, орієнтовані на клієнта.

Canadian Model of Occupational Performance and Engagement (CMOP-E) - Канадська Модель Заняттєвої Учасі (Канадська Модель Виконання Заняттєвої Активності та Учасі).

Model Kawa.

Model of Human Occupation (МОНО) - Модель Заняттєвої Активності Людини.

Model Person – Environment - Occupation (PEO) - Модель «Людина – середовище - заняттєва активність». Інтеграція моделей.

Тема 6. Рамки практики в ерготерапії.

Рамки практики в ерготерапії: когнітивно-поведінкова рамка практики; біомеханічна та реабілітаційна (компенсаційна) рамки практики; навчаюча.

Тема 7. Професійне мислення.

Що таке професійне клінічне мислення. Чому клінічне мислення є важливим? Цикл та фази клінічного мислення. Питання припущення. Види клінічного мислення: наукове, процедурне, прагматичне, мислення-розповідь, умовне мислення, етичне та інтерактивне мислення. Розвиток клінічного мислення. Як уникнути помилок під час клінічного мислення.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Поняття «ерготерапія». Історія розвитку. Філософські припущення та ключові цінності.	1. Ключові цінності та філософської основи ерготерапії	2
Тема 2. Основні поняття та терміни ерготерапії.	2. Основні поняття ерготерапії, зв'язок «особа-заняття-середовище» та роль творчості в ерготерапевтичному процесі.	2
Тема 3. Процес ерготерапії. Заннятевий аналіз.	3. Аналіз виконання заняттєвої активності та створення заняттєвого профілю на прикладі вивчення кейсу.	2
Тема 4. Теорія практики ерготерапії.	4. Важливість теорії практики ерготерапії, відмінності між медичною моделлю та моделями, які орієнтовані на клієнта.	2
Тема 5. Основні моделі ерготерапії, орієнтовані на клієнта.	5. Застосування Canadian Model of Occupational Performance and Engagement (CMOP-E) - Канадської Моделі Заняттєвої Учасності (Канадська Модель Виконання Заняттєвої Активності та Учасності).	2
	6. Застосування моделі Kawa	2
	7. Застосування Model of Human Occupation (МОНО) - Модель Заняттєвої Активності Людини.	2
	8. Застосування Model Person-Environment-Occupation (PEO) - Модель «Людина-середовище-заняттєва активність»	2
Тема 6.	9. Методики застосуванням	2

Рамки практики в ерготерапії.	теоретичних рамок практики: когнітивно-поведінкової, біомеханічної, реабілітаційної та навчаючої.	
Тема 7. Професійне мислення.	10. Принципи та методики використання видів клінічного мислення	2
Всього годин:		20

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Поняття «ерготерапія». Історія розвитку. Філософські припущення та ключові цінності.	1. Ключові цінності професії «ерготерапевт». Усвідомлення своїх якостей як ерготерапевта. Розвиток ерготерапії в світі. Виклики професії зараз.	6
	2. Підготовка до практичного заняття з теми 2.	2
Тема 2. Основні поняття та терміни ерготерапії.	3. Робота над створенням власного переліку занять та ролей.	4
	4. Ключові компоненти «особи», приклади	4
	5. Контексти та середовище. Приклади.	6
	6. Підготовка до практичного заняття з теми 3.	2
Тема 3. Процес ерготерапії. Занятевий аналіз.	7. Аналіз виконання заняттєвої активності.	4
	8. Відпрацювання алгоритму ерготерапевтичного процесу.	4
Тема 4. Теорія практики ерготерапії.	9. Історичні аспекти розвитку моделей ерготерапії.	4
	10. Підготовка до практичних занять з теми 5.	4
Тема 5. Основні моделі ерготерапії, орієнтовані на клієнта.	11. Принципи практики, орієнтованої на клієнта. Фокус роботи ерготерапевта.	4
	12. Міжнародний класифікатор функціонування.	4

	13. Occupational Performance Model (Australia)	4
	14. Підготовка зведеної інформації по основних відмінностях та спільних рисах моделей ерготерапії.	4
	15. Підготовка до практичного заняття з теми 6.	4
Тема 6. Рамки практики в ерготерапії.	16. Різниця між моделями ерготерапії та рамками практики	4
	17. Аналіз практичних випадків із застосуванням різних рамок практики	4
	18. Підготовка зведеної інформації по відмінностях і спільних рисах рамок практики	4
	19. Підготовка до практичного заняття з теми 7.	4
Тема 7. Професійне мислення.	20. Аналіз практичних випадків із застосуванням різних видів клінічного мислення.	4
Всього годин:		80

Очікувані результати навчання з дисципліни: формулювання знань про основні терміни та поняття та основи ерготерапевтичного процесу, завдяки:

знанням: теорії, моделей і рамок практики, що застосовуються в ерготерапії, з метою подубови правильного та всебічного процесу роботи;

умінням: застосовувати різні види клінічного мислення; правильно та всебічно проводити аналіз заняттєвої активності пацієнта, будувати заняттєвий профіль та план втручання; своєчасно оцінити хід реабілітаційного втручання.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій

науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Ключові цінності та філософської основи ерготерапії	Експрес-контроль. Робота в парах, обговорення.	5
2. Основні поняття ерготерапії, зв'язок «особа-заняття-середовище» та роль творчості в ерготерапевтичному процесі.	Обговорення самостійної роботи	10
3. Аналіз виконання заняттєвої активності та створення заняттєвого профілю на прикладі вивчення кейсу.	Робота в парах, презентація Експрес контроль	15
4. Важливість теорії практики ерготерапії, відмінності між медичною моделлю та моделями, які орієнтовані на клієнта.	Кейси. Симуляція	10
5. Застосування Canadian Model of Occupational Performance and Engagement (CMOP-E) - Канадської Моделі Заняттєвої Учасі (Канадська Модель Виконання Заняттєвої Активності та Учасі).	Кейси. Симуляція	10
6. Застосування моделі Кава	Колективна робота. Есе.	5
7. Застосування Model of Human Occupation (МОНО) - Модель Заняттєвої Активності Людини.	Кейси. Симуляція	5
8. Застосування Model Person-Environment-Occupation (PEO) - Модель «Людина-середовище-заняттєва активність»	Кейси. Симуляція	10
9. Методики застосуванням теоретичних рамок практики: когнітивно-поведінкової,	Кейси. Симуляція	15

біомеханічної, реабілітаційної та навчаючої.		
10.Принципи та методики використання видів клінічного мислення	Кейси. Симуляція	15
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання

1. За участь у лекційному занятті студент отримує 1 бал.

2. Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у 5 балів: 5 балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 1 бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті. 0 балів – студент відсутній на занятті.

3. Виконання самостійної роботи, що підготував студент оцінюється у 5 балів: 5 балів отримує студент, який повністю розкрив тему самостійної роботи, використовував основну і додаткову літературу. Проявив самостійність і творчий підхід. Матеріал подано логічно і своєчасно. 4 бали отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно, можливо не своєчасно. 3 бали одержує студент, який тему самостійної роботи розкрив не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 2 бали одержує студент, який

розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. Матеріал подано не своєчасно. 1 бал – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 балів – студент повідомлення не підготував.

4. Реферати чи ессе студентів оцінюються у 5 балів. 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми. 4 бали – тема розкрита, матеріал подано відповідно пунктам плану, використано запропоновані джерела інформації. Інколи спостерігається порушення логіки. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час захисту студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – лише простежується спроба підійти до написання реферату чи ессе самостійно і творчо. Однак план реферату чи ессе не досконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – реферат чи ессе написані нашвидку, фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема розкрита частково. Під час захисту студент оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – реферат чи ессе написані фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема не розкрита. Під час захисту студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – реферат чи ессе не написані і не захищені.

5. Комп'ютерна презентація студентів оцінюються у 5 балів: 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Обсяг відповідає нормі (15 – 20 слайдів). Під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді. 4 бали – простежується творчий підхід при підготовці презентації. Тема повністю розкрита, матеріал подано послідовно. Інколи спостерігається порушення логіки. Презентація оформлена згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час презентації студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Студент не повністю розкрив тему, вивчено недостатню кількість джерел інформації. Під час презентації студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – презентація підготовлена нашвидку, фрагментарно. Відзначений не самостійний підхід до виконання. Тема розкрита частково. Під час презентації студент неспроможний

відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – презентація підготовлена фрагментарно. Тема не розкрита. Під час презентації студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – презентація не підготовлена.

Підсумковий контроль.

Екзаменаційні вимоги:

1. Історія розвитку ерготерапії. Основні моменти.
2. Що таке ерготерапія. Основні принципи.
3. Поняття «заняття». Основні характеристики.
4. Як Ви розумієте вислів «заняття як інструмент та як кінцевий результат». Яка користь від занять.
5. Що таке заняттєва активність. Основні елементи.
6. Основні види занять. Характеристика.
7. Активності повсякденного життя. Визначення. Види.
8. Що таке «особа» з точки зору ерготерапевта. Основні характеристики.
9. Що таке «середовище» з точки зору ерготерапії. Основні види середовищ та їх характеристика.
10. Процес ерготерапії. Ключові елементи.
11. Що таке заняттєвий профіль. Визначення. Елементи.
12. Що таке «аналіз заняттєвої активності» та його основні елементи.
13. Основна характеристика вимог до заняття.
14. Фактори клієнта. Основні характеристики.
15. Навички виконання заняття. Визначення. Види.
16. Зразки виконання заняття. Характеристика. Вплив на виконання заняття.
17. Що таке ролі та ритуали. Значення інформації про них в ерготерапії.
18. Що таке цілі в форматі SMART? 2 приклади постановки цілей.
19. Що таке «медична модель»?
20. Що таке «соціальна модель» та її основні відмінності від медичної моделі?
21. Як Ви розумієте поняття «клієнтоцентричність»? Наведіть приклади його застосування.
22. Компоненти МКФ. Основні характеристики.
23. Канадська модель заняттєвої активності та участі (залучення). Характеристика. Наведіть приклад роботи з клієнтом згідно цієї моделі.

24. Інструменти оцінки клієнта за Канадською моделлю заняттєвої активності та участі (залучення).
25. Як Ви розумієте поняття «духовність» та значення його в процесі ерготерапії.
26. Характеристика моделі Кава. Наведіть приклад роботи з клієнтом згідно цієї моделі.
27. Основні характеристики РЕО моделі.
28. Що таке «заняттєве виконання» згідно РЕО моделі, наведіть приклад роботи з клієнтом згідно цієї моделі.
29. Що таке «виконавча спроможність» згідно моделі МОНО. Як можна використати цю інформацію в процесі ерготерапії.
30. Що таке заняттєва адаптація згідно моделі МОНО.
31. Що таке «рамки практики». Основна відмінність від моделей ерготерапії.
32. Біомеханічна рамка практики. Методи оцінки та приклади застосування.
33. Освітня рамка практики. Методи оцінки та приклади застосування.
34. Компенсаційна рамка практики. Методи оцінки та приклади застосування.
35. Що таке професійне мислення. Процес формування клінічного мислення. Види.
36. Що таке наративне клінічне мислення. Значення в процесі ерготерапії.
37. Що таке процедурне клінічне мислення. Значення в процесі ерготерапії.
38. Що таке наукове клінічне мислення. Значення в процесі ерготерапії.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. O'Brien J., Introduction to Occupational Therapy. Forth Edition. 2010.
2. Early M. Physical Dysfunction Practice Skills for Occupational Therapy Assistant. 2012.
3. Essential Competences for Occupational Therapist in Canada. Third edition. 2011.
4. Багрій І. Заняттєва терапія як сфера професійної діяльності. Конспект лекцій до курсу «Технології збереження здоров'я у соціальній сфері». Львів. 2015.

5. Cohn BA., Schell B. Willard and spackman's occupational therapy. 11th edition. 2009.

Електронні ресурси:

1. Cochrane Library. [Internet]. Available from: <https://www.cochrane.org/>
2. Egrotherapy Evidence Database. [Internet]. Available from: <http://www.otseeker.com/Resources/WhatIsEvidenceBasedPractice.aspx>
3. Сайт Всесвітньої Федерації Ерготерапевтів. [Internet]. Available from: <http://wfot.org>
4. Моделі ерготерапії. [Internet]. Available from: <https://ottheory.com/theories-and-models>
5. https://www.academia.edu/22717684/The_Canadian_Model_of_Client-Centred_Enablement_Reflections_from_diverse_occupational_therapy_practitioners.
6. Chapparo C., Ranka, J. Occupational Performance Model (Australia). 2011. [Internet]. Available from: <http://www.occupationalperformance.com/Index.php?/au/home>.